

På tærsklen til værket – Arena-information som paratekst

Thomas Hvid Kromann

I den første *Arena-information* fra februar 1967 præsenteredes det nye tiltag således: “vi har hermed fornøjelsen at præsentere for Dem det første nummer af *Arena-information*, der er tænkt som et bindeled mellem forlaget og vore abonnenter. Hvis De nærer særlige ønsker af redaktionel karakter, vil vi meget gerne høre fra Dem. Med venlig hilsen ARENA – Forfatterernes Forlag.” Det første nummer af *Arena-information* knyttede sig til Antonin Artauds *Det dobbelte Teater* og bestod af et interview med værkets oversætter Klaus Hoffmeyer samt et udvalg af biografiske oplysninger om Artaud fra *Nordisk Teatertidsskrift* (redigeret af Eugenio Barba).

Arena-information er af forlaget selv blevet beskrevet som “en indføring i den aktuelle bog” (fra forlagets folder *10+1 titler*, 1972). Hvert nummer af *Arena-information* bestod som oftest af et foldet ark, dvs. fire sider, med en forside med titel, forfatterportræt (fotografi) samt tre siders tekst. I relativt få tilfælde (7 stk.) blev rammerne sprængt, og der var otte eller tolv sider at gøre godt med, hvis en udgivelse krævede lidt flere ord med på vejen. På forsiden stod titlen “*Arena-information*” flankeret af Arenas logo, det stiliserede timeglas, med udgivelsesmåneden på venstre og årstallet på højre side. Teksten var trykt i sort-hvid på tyndt, lidt gulligt papir og formatet var 20 cm i højden og 12,5 cm i bredden. Der stod også oplysninger om trykkested og at pamfletten var udgivet af Arena og redigeret af K. E. Hermann.

Ordet “information” skal her forstås som “at informere”, dvs. “at underrette” om noget. Denne underretning fungerede rent praktisk som det annoncerede bindeled mellem forlag og abon-

nenter, idet *Arena-information* indeholdt faktuelle oplysninger om udgivelsesplaner, om abonnementsserier, om tidsskrifter i kommission hos Arena, om hæder til Arena-forfattere, om annoncering af nye tiltag (såsom Arena Sub-Pub), om prisnedsættelser m.m. Underretningen omfattede imidlertid også en række “informationer”, der snarere indgik som del af bindeleddet mellem læseren og værket end mellem abonnenten og forlaget. Den hyppigste type *Arena-information* bestod af en eller flere tekster om det pågældende værk skrevet af en kritiker, en forfatterkollega eller forfatteren selv, men man finder også eksempler på forfatterinterviews.

Den nøgternhed, der ligger i titlens anvendelse af ordet “information”, kan således anfægtes, idet der ikke kun var tale om faktuelle oplysninger, men tillige i høj grad var tale om vurderinger, der potentielt påvirkede og påvirker læserens forståelse af værket – og i et lidt større perspektiv måske også den litterære institutions reception af værket.

I perioden mellem 1967 og 1982 udkom der 48 numre af *Arena-information*. I realiteten var der tale om to separate perioder, idet langt de fleste numre af *Arena-information*, nemlig 39 stk., udkom mellem 1967 og 1972. Forlaget Arenas krise i begyndelsen af 1970'erne kan sandsynligvis forklare hvorfor *Arena-information* stoppede – nu handlede det om ren og skær overlevelse, hvorfor der ikke var overskud til den slags initiativer. I årene 1979 og 1980 var selve livsnerven i forlaget, abonnementsordningen, stoppet. Da man i 1981 med Henning Mortensen ved roret, stod for at genoplive abonnementsordningen (jf. forlagets katalog arena '81), genoplevende man samtidig *Arena-information*. I kataloget til udgivelserne i 1982 lyder det endvidere: “Som ny abonnent binder man sig til de otte titler, der udgives i 1982, og som præsenteres i det følgende. Abonnementsprisen er 2/3 af bogladeprisen, og den samlede årsudgift for et ARENA-abonnement 1982 vil blive ca. 550,- kr. Med hver bog følger normalt en fire siders ARENA-information.” Man havde dog allerede taget forskud på glæderne ved at trykke en *Arena-information* i 1980, hvor Poul Vad skrev om Felisberto Her-

nández' *Det oversvømmede bus*. I 1983 hørte *Arena-information* (efter beskedne 9 stk.) atter op, da Arena og Gyldendal indgik en samarbejdsaftale, hvilket betød at abonnementsordningen stoppede og *Arena-information*, denne direkte henvendelse til forlagets abonnenter, ikke længere var en mulighed.

Når man taler om *Arena-information*, skal man være opmærksom på, at navnet ikke kun var forbeholdt pamfletterne, der giver "en indføring i den aktuelle bog". Navnet "*Arena-information*" dukkede som nævnt op første gang i pamfletten fra februar 1967, men navnet anvendtes også efter marts 1972. I en ikke-registreret arkivkasse fra Hald Hovedgaard er der således blevet fundet eksempler fra 1972, 1974 og 1976 på, at de meddelelser, der gik ud til abonnenterne (og i et enkelt eksempel til avisredaktørerne) bibeholdte *Arena-informations* titel og logo, selvom der kun var tale om et enkelt, ikke-foldet A4-ark, der *ikke* var "en indføring i den aktuelle bog", men derimod generel information om det kommende års udgivelser. I arkivkassen fra Hald lå også en variant, en *Arena boghandler-information*. Navnet "*Arena-information*" anvendtes tilmed i kolofonen om forlagsprogrammet fra 1981, der måske nok havde samme format, men ikke indhold som de "rigtige" *Arena-information*'er. Man kan endvidere finde nogle indstik i Arena-bøger, f.eks. Dan Turèlls tekst ("Forhånds manifest") på to sider, der fulgte med Henrik Haves digtsamling *Udmålingen* fra 1973, hvor der kun var tekst, men intet logo. Dette indstik minder om *Arena-information*, men kan ikke betegnes som en sådan. "*Arena-information*" betegner altså principielt to ting: 1) En serie ensartede pamfletter, der udkom fra 1967-72 og fra 1981-82 og 2) en generel forlagsinformation fra Arena. Sidstnævnte har måske nok en principiel forlagshistorisk interesse, men hæver sig ikke over almindelig forbrugerinformation. I nærværende bog er det altså kun pamfletterne, der udkommer i perioden fra 1967-1972 og fra 1980-1982, der betegnes som *Arena-information*.

ARENA boghandler-information

Kære boghandler:

Ultimo november udsender vi

MICHEL BUTOR, OPHOLD - en stærkt eksperimenterende "roman" af et af Frankrigs største navne.

Men hvis De har en læser, der kan tage imod en udfordring, så.....

Så tillader vi os endnu en gang - den sidste inden jul - at henlede Deres opmærksomhed på:

OLE SARVIG: I LAMPEN - en i lige grad meget smuk tekst og meget smuk billedbog, et værk, der kan læses endog af kring-interessererede og rydes i fulde drag af enhver med sans for forenede fotografier, udført af MORTEN BO og JØRGEN BORG.

I LAMPEN ER EN GAVEBOKK !!!!!!!

CECIL BOOKERS lige fremragende, lige salgbare EN VRANGMASKE I VORHERRES STRIKKETRØJ og SALTHANDLERSENS HUS, begge udsendt i flere oplag.

LEIF HJERNES lille, men betydningsfulde roman om almindelige mennesker SONDAG, let at læse, svar at komme udenom, central i debatten om vor tids dilemma: kedsomheden.

HENRIK BJELKES storslåede roman SATURN - en præstation på europæisk plan.

PETER SEEBERGS nye novellesamling DINOSAURUSENS SENE EFTERMIDDAG - den skulle De må at få læst !!!!!!!

Til Danske Boghandleres Kommissionsantal

De bedes skaffe fra FØLGENDEPRÆSTATIONEN

f.:

CECIL BOOKER: SALTHANDLERSENS HUS (FX 37 0621)	48,75
" " EN VRANGMASKE I VORHERRES STRIKKETRØJ (FX 37 0549)	42,00
HENRIK BJELKE: SATURN (FX 37 0548)	79,00
LEIF HJERNES: SONDAG (FX 37 0546)	38,00
OLE SARVIG: I LAMPEN (FX 37 0556)	62,00
PETER SEEBERG: DINOSAURUSENS SENE EFTERMIDDAG (FX 37 0555)	48,50
MICHEL BUTOR: OPHOLD (FX 37 0554)	54,00

ARENA information

Bormber 1976.

Kære abonnent.

Nemod har vi fornøjelsen at sende Dem årets sidste bog i Deres ARENA-ABONNEMENT. Vi har dogverne meget udsætte den lovede Bærbid: "Oboen", men JENS SMERUP BØRSEN er trådt hjælpende til med disse nye "13 stykker af en drøm".

Som udmåling ved årets afslutning læfter vi alset - i al fortrolighed - for sent i årets ARENA-produktion.

Vi er ikke helt færdige med redaktionen af efterårets udgivelser, men regner med mindst otte titler for hele året.

Vi lægger for i januar med en udmåling fin romanboks: PER LARSEN'S KRAFT - en

skaldet "arbejdspladsroman", som ikke så lidt anderledes end forskrækkelsen, over-

raskende både ved sin stil, sin indlægt og sproglige holdning.

Følgende byder på nye digtsamlinger af JØRGEN GUSTAV BRANDT og JENS SMERUP.

I marts udsendes den allerede nævnte: SANDTID: COMA.

I april udkommer en ny roman af LEIF HJERNES: FUGLENS, der fortæller om en familie

der forlader i tilspilende frihed. FUGLENS flytter sig til Hjørnes SONDAG og EYER-

SAG, men peger frem mod en ny side i forfatterkædet.

Hjærnes bog bliver en antologi: TILSKUDSTILFÆLDE, der bringer til danske digteres

udgaver om digtningens situation og betingelser efter 1945.

Til efteråret bringes en antologi med tekster og digte af den afspile, store

svenske digter GUNNAR KRELL, et udvalg, der giver et fyldigt og raskende billede

af en meget stor kunstnerpersonlighed.

Vi har gjort os med os selv og Fundet, at ARENA meget konsekvente udgivelser af

SIMONE DECKERT ikke har været konsekvent nok. Derfor griber vi tilbage i dette vor

tids mest markante og udsættende forfatterboks, tilbage til romans WATT fra 1953,

der udkommer til november.

MOND BORDURE er alig i et Paris. Den roman MØDE, der er blevet

betegnet som "et vidunder af en roman" er blandt de ting, vi har i tankerne, li-

ngoen en fortællende af KENNEDY: DET DØVER I ØJNET. Det er kun tekniske pro-

blemer, der står i vejen for en endelig og fuldstændig fastlæggelse af opul-

teretrets udgivelser.

Alt i alt: Vi er indtil videre på en ARENA-produktion 1977 med vægtige danske bøger

og en betydningsfuld præstation af udmålingens forfatter.

Som udmåling ved årets udgang minder vi Dem om, at abonnementet fortsætter ufor-

ændret i det nye år, hvis det ikke siges op inden 1. januar. Vi vil dog påpege,

at vi ARENA-ABONNEMENTER EN EN GAVT BILLO HILLIGD FOR VÆRSTILS OPHOLDEN I

Tidens litteratur, og - som bekendt - til det halve af Tidens Boghandlerpriser.

Op til takker vi for Deres hidtidige støtte, udmålingens støtte, til ARENA ud-

givelserne.

EFFEJLDE: ARENA har overtaget udgivelsen af JØRGEN GUSTAV BRANDT: MIT HJERNES

I KENNEDY, der er midterudgaven af trilogien med JATHANAM og DEHANTIST.

Vi tilbyder MIT HJERNES I KENNEDY til halv boghandlerpris, d.v.s. kr. 20,00.

Bestilling kan ske på bagdelen af girokvitter.

Med venlig hilsen

A R E N A

FORHÅNDS MANIFEST

... så Udmålingen blir en måling af selve målestok-
kene, en udmåling der ikke skyder ud i eller hen
imod (eller over ha ha) »målet« (der aldrig gentager
aldrig har været der) men igennem målene. »Mål
målene« siger Henrik Have. »Mål målene i stykker«
siger Henrik Have (alias After Hand, ekko af grå
Greyhound fingre gennem århundreders ord billed-
skriftkød). John Cage siger: »Jeg har intet at sige.

Og jeg siger det. Og det er poesi - den poesi jeg
har brug for.«

At måle eller ikke måle : At have eller ikke have :
At have mål eller ikke have mål : At have som mål
ikke at have mål :

(Det er ligemeget om Have har mål hvis jeg som
udmåler af udmålingen ikke har mål for at have. Og
»have's mål : det havendes mål (jeg mener nu er den
der jo ikke fremme på bordet ikke udmålingen
er blevet udmåling go'e gl. »Efter Hånd« spiller
altid med åbne kort i baghånden) er måske nok
så meget målløsheden. Oplysningen af Vejen er en
lang lang Vej. For at kunne komme ud i målløshe-
den skal målene ikke blot udmåles men direkte må-
les ud, af-måles til at ikke-have den målrettedet
der holder dem oppe

- som er Deres, og det er derfor De læser dette)

- Hvilket også rent bogstaveligt vil sige, og siger:
at når og hvis teksten tages på ordet er den væk
er den den tagendes (Deres) ikke den havende
ikke Haves ikke havbar ikke 'noget som kan
haves' men noget havnende i sin forsvinden som
mållest mål (=svag af øjne og indmåler af sig
selv) -

... som mål-der-måler-sig-selv vil udmålingen for-
svinde i sin opstandelse, i sin genopstandelse, i
enhver bevidsthed der lader udmålingen udmåle:
lader den genopstå for at gende og hende.

»Altid en kropsafstand længere væk fra beskrivel-
sen - Altid en kropsafstand længere inde i beskri-
velsen - «

Eller, som et praktisk råd før læsningen (og igen
med John Cage's ord): »Det der er nødvendigt er at
lytte til hvad du siger sådan at formålsløsheden i at
lytte kan gennemtrænge hvad du siger - «

En skæbne så smuk og lysende som pulverkaf-
fens. Der afventer enhver der vil sé den i øjnene.

1904 V./marts 25, 1973

Dan Turbøll

Arena-information udkom ideelt set på månedsbasis. I de mest aktive år, mellem 1967 og 1972, udkom der reelt mellem fem og ni stk. om året. Det skal holdes op imod forlagets udgivelser i samme periode, idet der udkom ca. 12 bøger (dansk og oversat skøn- og faglitteratur) pr. år, svingende fra seksten udgivelser i 1968 og otte udgivelser i 1969. Man kan derfor regne med, at mindst halvdelen af udgivelserne i disse år var vedlagt en *Arena-information*. En vis usikkerhed omkring det eksakte antal af *Arena-information* må dog indregnes, idet der ikke eksisterer en komplet liste over pamfletterne, og fordi de grundet deres efemere karakter let forsvinder.

Langt de fleste numre af *Arena-information* var vedlagt skønlitterære værker, hvorimod kun en håndfuld knyttede sig til et faglitterært værk – om end et fåtal af værker, f.eks. Philippe Sollers' *Drama* (1968) og *Tal tal tal i uendelig mængde* (1971) befinder sig i et, for samtiden ikke usædvanligt, krydsfelt mellem skønlitteratur, sprogfilosofi og litteraturteori. Cirka 2 ud af 3 *Arena-information*'er var vedlagt danske værker. De forfatterskaber, der fik mest (*Arena*-)information med på vejen, var dog i sidste ende ligeligt fordelt mellem de danske forfattere (Dan Turèll og Cecil Bødker) og udenlandske forfattere (Samuel Beckett og Philippe Sollers), som hver især fik to numre.

Skribenterne til *Arena-information* rekrutteredes både blandt forfattere (som Uffe Harder, Dan Turèll og Henrik Bjelke), akademikere og/eller kritikere (Niels Egebak, Søren Kjørup, Harly Sonne og Erik Skyum-Nielsen) samt dobbeltbegavelser (Poul Borum, Per Aage Brandt, Peer Hultberg, Svend Johansen, Per Højholt og Lars Bonnevie). For de flestes vedkommende var der tale om en engangsforestilling. Markante undtagelser var Niels Egebak (6 stk.), der var knyttet til *Arena* som fast konsulent, men også Uffe Harder (3 stk.), Henrik Bjelke (2 stk.), Dan Turèll (2 stk.) og Per Højholt (2 stk.) bidrog mere end én gang. Ofte skrev forfatterne om sig selv. Det gælder både for Niels Egebak (*Indskrifter*), Dan Turèll (*Bevægelser... og Sidste forestilling*), Henrik Bjelke (*Første person ental og Trap*), Peer Hultberg (*Desmond!*), Svend Johansen (*Millionbevidsthed*), Niels-

Oluf Petersen (*Denne tidlige morgen*), Michael Buchwald (*Afsøgningsmønster*) og Claus Senderovitz (*Gå i dybden, spring ned i kviksandet*). Det skal dog tilføjes, at den hyppigst anvendte skribent skrev uden signatur og i alt tegner sig for 11 *Arena-information*'er. Hvem skrev disse tekster? K.E. Hermann stod fra første nummer af *Arena-information* i februar 1967 til januar 1972 anført som redaktør af *Arena-information*, hvorfor han må formodes at være forfatter eller medforfatter til de usigtede tekster, men dette kan ikke siges med sikkerhed, og man kan ikke udelukke at teksterne har været resultatet af en kollektiv proces.

Arena-information som paratekst

I forbindelse med en analyse af *Arena-information*, kan det være nyttigt at inddrage begrebet "paratekst". Paratekst er den franske litteraturteoretiker Gérard Genettes betegnelse for de elementer, der ikke er en regulær del af selve *teksten* (brødteksten), men derimod en betydningsfuld del af *værket*, dvs. en del, der kan være styrende for, hvordan teksten forstås. Genette valgte meget passende titlen "Seuils" til sin bog om parateksterne (1987). "Seuils" betyder "tærskler" (men også "indgange" og "begyndelser"), og parateksten er så at sige en tærskel til bogens hus (eller dets rum), en tærskel, der betegner et område mellem det, der er *inden for* teksten og det, der er uden for teksten. Dertil kommer, at Éditions du Seuil var Genettes forlag igennem mange år, og dermed en implicit paratekst.

Parateksten består af to elementer: peritekst og epitekst. Periteksten er indeholdt i selve værket og indeholder normalt lingvistiske elementer (f.eks. titel, undertitel, angivelse af genre, bagsidetekst m.m.), men også ikonografiske (f.eks. omslag, typografi) og materielle elementer (f.eks. bogsidernes farve, størrelse og kvalitet). Periteksten er en forhandlingszone mht. tekstens mening, hvor genrebetegnelse og titel selvfølgelig spiller en central rolle, men hvor betydningen af bagsideteksten, omslaget, typografien m.m. ikke skal undervurderes. Periteksten er oftest (ligesom selve teksten) re-

sultatet af et samarbejde mellem forfatter og forlægger. Epiteksten, derimod, befinder sig uden for værket og kan have en privat (f.eks. breve) eller offentlig (interviews, artikler m.m.) karakter. Epiteksterne kan enten gå forud for eller efterfølge selve udgivelsen.

Bagsideteksterne til Arenas bøger udgjorde en del af den konventionelle (og derfor næsten "usynlige" eller umærkbare) peritekst, hvor forlaget ved hjælp af faktuelle oplysninger og rosende omtale af værket og/eller forfatteren forsøgte at vække køberens og læserens interesse. Arenas bagsidetekster var fra omkring 1964 kendetegnet ved dobbelt linjeafstand, minimal margin til kanten og stor punktstørrelse, dvs. ikke den mest læsevenlige form. Omvendt skulle bagsiden som bekendt ikke sælge bøger til læserne – de fik bøgerne via Arenas abonnementsordning.

Modsat en konventionel bagsidetekst (eller pressemeddelelse), fungerede *Arena-information* i højere grad som en forskelligartet kontekstualisering eller en indramning af værket, ofte ved at tilføje oplysninger, der ikke var en del af selve teksten. I en bagsidetekst eller en pressemeddelelse var der ofte ikke plads til og heller ikke tradition for den type information.

Arena-information placerede sig et udefinerligt sted imellem periteksten og epiteksten, idet *Arena-information* ikke, i materiel forstand, var en del af bogen. Man kunne også sige, at *Arena-information* var en del af udgivelsen, men ikke af selve bogen. Omvendt gik *Arena-information* ikke forud for (eller efterfulgte) bogen, idet *Arena-information* fulgte med bogen, dvs. var et indstik i den. Skal man partout vælge side mellem disse to begreber, så var der tale om en særdeles ustabil peritekst, idet den *Arena-information*, der fulgte med f.eks. Arenas udgivelse af Jacques Derridas *Om grammatologi* (1970), let kunne forsvinde, hvorimod oversætterens indledning forblev.

I en vis forstand kan der være tale om en konkurrence eller i hvert fald en bemærkelsesværdig interaktion mellem bagsidetekst og *Arena-information*. Et interessant eksempel var Henrik Bjelkes essaysamling *Seks råb fra baghovedet* (1981). Per Højholt skrev både

en signeret bagsidetekst samt teksten til den medfølgende *Arena-information*. Højholts tekst på bagsiden af Seks råb fra baghovedet holder sig inden for de gængse rammer (deskriptiv bagsidetekst blandet med en rosende omtale af værket), hvorimod *Arena-information* har en helt anderledes klang: Her er Højholts stil præget af en markant mundtlighed, der er kendt fra Gittes monologer, men også fra Højholts essays og artikler (opsamlet i Stenvaskeriet, 1995). Højholt henvender sig direkte til læseren (“Kære abonnent”) for at komme læseren i møde, men også for at imødegå læserens mulige kritik og fordomme (“Ja, men fornyelsen, mand, hvor kommer den fra?”). Højholt får i et enkelt, men ret præcist sprog skrevet om valgslægtskaber og originalitet, inden han slutter med ordene “God fornøjelse og mange hilsener” og signerer med sit navn.

I alle tilfælde har *Arena-information* en så gennearbejdet karakter, at teksten kunne have fungeret som et lille forord eller et efterskrift til det givne værk. I praksis kan man sige, at teksten rent faktisk fungerede som et forord eller et efterskrift til værket, der havde skønlitterær karakter, men uden – i materiel henseende – at overtræde det uskrevne forbud om, at man ikke føjer et forord eller et efterskrift til en dansk skønlitterær bog (slet ikke til værker af danske debutanter). Dette ville være for prætentøst, et faux pas, der ekspliciterer paratekstens styringsmekanismer unødigt. Hvorimod *Arena-information* om danske debutværker skrevet af debutanterne selv gav disse mulighed for at styre den kommende reception i en forhåbentlig velvillig retning eller i hvert fald forsøgte at tage højde for eventuelle fejllæsninger (kort sagt: de klassiske forordsfunktioner). En særlig afart var *Arena-information* fra august 1969, hvor debutanten Claus Senderovitz (der optrådte cool og med solbriller på forsiden af *Arena-information*) erstattede omtalen af sig selv med et spørgeskema til læseren, et spørgeskema, der skulle dokumentere “læseoplevelsen” af Senderovitzs roman Gå i dybden, spring ned i kviksandet. En underfundig kommentar til periodens tekstsociologiske undersøgelser og samtidig en original læseraktiverende strategi, der var beslægtet med f.eks. Vagn Steens bestræbelser i

samme periode på at skabe en mere dynamisk interaktion mellem læser og forfatter. Senderovitz har oplyst til nærværende bogs redaktører, at der dog kun kom “én besvarelse. Den var til gengæld sjov – og venlig. Et langt brev fortalte, hvilken vrede skemaet først havde vakt (fjoller), og derefter, hvordan vedkommende, så alligevel havde prøvet at besvare det, og havde fået nogle morsomme læseoplevelser ud af det”.

Arena-information udgjorde ofte det første forsøg på at tænke med værket, samtidig med at den i en vis forstand stadigvæk var en del af værket. Men det er også en refleksion, der tog højde for sin egen midlertidige karakter, dvs. at der netop var tale om et “første” forsøg. I nogle af pamfletterne optrådte lister med planlagte titler eller titler på udsalg, i enkelte fandt man sågar bestillingssedler, der skulle klippes ud, hvilket understreger, at pamfletten ikke var tænkt en så langvarig eksistens som selve værket. Omvendt er der en grund til at man – efter mere end 40 år – i antikvarier kan finde ofte finder *Arena-information* gemt i gamle (også opsprættede) *Arena*-titler. Pamfletterne blev og bliver, kunne man formode, simpelthen betragtet som en del af værket på grund af teksternes høje kvalitet, og fordi pamfletterne ikke har vist sig overflødige efter læsningen af værket.

Fra “information” til “studievejledning”

Fra 1967 til 1971 var *Arena-information* præget af den samme faste ramme (materielt som typografisk) med et variabelt indhold. I marts 1971 udsendtes så K. E. Hermanns “Information om *Arena*-abonnementsseriens studievejledning” sammen med en af forlagets bøger. Der var ikke i egentlig forstand tale om et nummer af *Arena-information*, men der var tale om en så substantiel refleksion over *Arena-information*, at den naturligt hørte med til de øvrige regulære numre og derfor er genoptrykt i denne bog. Man kunne med et stort ord tale om et paradigmeskift for *Arena-information*, idet der ikke var tale om et blandet indhold under fællesnævneren “information”, men derimod om en regulær “studievejledning”, dvs. en

vejledning til studiet af det værk som *Arena-information* ledsagede. Hermann skrev følgende:

hvor tidligere tiders sproglige, litterære eksperimenter havde sit primære publikum blandt de kulturforpligtede klasser – med en sand kulturkløft mellem dem og den brede befolkning til følge – møder alle i dag den avancerede kunst i egen stue gennem massemedierne. Derved opstår begrebet “uforståeligheden i kunsten”, fordi eksperimentet møder et uforberedt publikum. Man kunne sige, at tidligere tiders kulturkløft er afløst af en kulturbro, men vi savner trafikvejledningen. (forfatterens understregning)

Arena-information skulle altså nu fungere som “trafikvejledning” mellem værkerne og publikum. Ifølge Hermann skulle denne vejledning bestå af fem elementer: 1. Forfatterens egen kommentar 2. En neutral [sic!] analyse af værket 3. En placering af værket i litteraturen og i tiden 4. En redegørelse for beslægtede værker i tiden 5. En udformning af relevante spørgsmål ud fra værket og 6. En bibliografi. Niels Egebak, hvis formidlingsindsats havde omfattet fransk litteratur og litteraturteori i *Arena-regi*, blev udpeget til at stå i spidsen for dette nye initiativ.

Man kan anskue initiativet som formidling, men man kan også vælge at se det som en kontekstuel offensiv i forhold til læseren. Alle formidlingsmæssige idealer til trods minder det skitserede udgangspunkt mere om en nødtørftig analysevejledning på gymnasiet eller på universitetet end om f.eks. en bagsidetekst. Hvad K. E. Hermann beskrev som “et nyttigt redskab til forståelse af den nye kunst” var historisk set tæt knyttet sammen med periodens teoretiske oprustning, såsom strukturalisme, dekonstruktion m.m.. Men der var også tale om et initiativ, der ikke var uproblematisk, idet værket ikke længere udgjorde en autonom enhed: Denne paratekstuelle offensiv i kampen om betydningen lignede mere en styring af værklæsningen end blot en vejledning. Man kan selvfølgelig hævde, at et værk al-

drig er en autonom enhed, idet det er just denne autonomi, som paratekstbegrebet udfordrer. Under alle omstændigheder gik planerne hurtigt i vasken: *Arena-information* stoppede umiddelbart efter (i marts 1972) og af de fire planlagte værker af Leif Hjernøe, Philippe Sollers, Claude Simon og Dan Turèll var det kun Sollers' og Hjernøes bøger, der reelt blev mere eller mindre systematisk kontekstualiseret.

I samme forbindelse blev *Arena-information's* logo let ændret, idet information om måned og år nu stod separat. Teksten stod ikke længere trykt med samme skrifttype som en almindelig bog, men med den skrivemaskineskrift, som man også kender fra f.eks. tidskriftet Poetik i samme periode. Om man har gjort en dyd ud af en økonomisk nødvendighed, skal være usagt, men teksten fremstod i hvert fald mindre poleret, samtidig med at teksternes midlertidige karakter blev understreget. En åbenlys ændring var, at bindestregen i *Arena-information* røg, således at pamfletterne fremover benævntes Arena Information. Ved samme lejlighed røg også oplysningen om trykkested og "Red. K. E. Hermann".

Arena Information fra maj 1971 (om Philippe Sollers' 'Tal tal tal i uendelig mængde') var udpræget tidstypisk for periodens ideologisk-videnskabelige klima. I pamfletten, der fylder otte tætskrevne sider, gav Niels Egebak således en "Vejledning til vejledning", hvorefter Lars Bonnevie og Niels Lykke Knudsen teoretiserede på livet løs med figurer, genotekst, fænotekst, og alt hvad det (post) strukturalistiske hjerte begærede. De glemte dog ganske formidlingsdimensionen, og Sollers' (i forvejen rigeligt) komplekse værk suppleredes af dette lille skrift, der for den almindelige læser formentlig har fremstået som det rene mandarinsprog. I øvrigt var der en verden til forskel fra *Arena-information* fra april 1968, hvor selvsamme Lars Bonnevie introducerede og formidlede Philippe Sollers' Drama. I denne forbindelse kan det også være værd at nævne Jacques Derridas Om grammatologi (1970), der ikke kun fik en bagsidetekst med på vejen, men tillige en otte sider lang og tætskreven *Arena-information*, der udelukkende bestod af ordforkla-

ringer, samt en “indledning” i selve bogen på over tredive sider af oversætteren Per Aage Brandt. Ikke for ingenting skriver Genette i Seuils, at denne form for udvidede paratekst havde sin guldalder i 1960’ernes og 1970’ernes avantgardistisk-intellektualistiske miljø, bl.a. omkring tidsskriftet *Tel Quel*, som netop Philippe Sollers stod i spidsen for. En tilsvarende guldalder for den udvidede paratekst på danske breddegrader kan observeres i årene omkring 1970 hos *Arena-information*.

Som Jens Smærup Sørensen har gjort denne bogs redaktører opmærksom på, hører det måske også med, at ikke alle abonnenter var lige taknemmelige for *Arena-information*’erne. Smærup har således mødt og hørt fra flere, der udtrykte irritation over især de mest teoretiske ’læsevejledninger’ og som endda smed bogen, der åbenbart var alt for svær, fra sig – efter at kigget i *Arena-information*’en. Det skal ikke udelukkes at K. E. Hermann kan have modtaget lignende reaktioner og derfor valgte at droppe de videre planer om læsevejledninger. En modvilje hos forfatterne i forhold til at blive kontekstualiseret på kryds og tværs (eller selv at forsøge sig med en egen læsevejledning), er bestemt heller ikke usandsynlig.

Hermanns forestilling om en “trafikvejledning” finder man delvist praktiseret i det ene af de to værker udkom i 1972, inden *Arena-information* ophørte, nemlig i Niels Egebaks tekst fra januar 1972 til Jens Smærup Sørensens At ende som eneboer. Egebaks analyse af værket inddrog dog hverken forfatterens kommentar til sit værk eller placerede det i forhold til andre værker i samme periode. I samme nummer af *Arena-information* annonceredes også grundlæggelsen af Arkiv for Ny Litteratur.

Sidste Arena Information fra marts 1972 (inden den lange pause) syrer anderledes voldsomt ud – helt hinsides didaktik og trafikvejledninger. Her skrev Dan Turèll om sit eget tumultariske skriftmonstrum Sidste forestilling bevidstløse trancebilleder af eksploderende spejltricks igennem flyvende tidsmaskine af smeltende elektriske glasfotos. Turèlls skrift havde imidlertid ikke den proklamerede saglighed, som var annonceret i K. E. Hermanns idé

om en studievejledning. På forsiden ser man et snapshotfoto af forfatteren, hvor brillerne sidder lidt skævt, øjnene er lukkede, det lange hår og viltre fuldskæg vokser sammen med de skygger, som hovedet kaster. Pamfletten kaldtes et "bilag" til værket og benævnes "tre manuskripter". Turèlls tre manuskripter havde eksakt samme hektiske, William S. Burroughs-agtige telegramstil som selve bogen. De tre manuskripter suppleredes af en metapoetisk kommentar, hvor forfatteren redegjorde for sin sprog- og virkelighedsopfattelse. I stil med Burroughs opfattede Turèll sproget som en "manipulativ undertrykkelsesmaskine, undertrykker af menneske over for menneske og individ over for materie". Turèll reproducerede ligeledes Burroughs' konspirationsteorier, når han skrev om, at politikere blev produktudviklet på Houston Robot Centre m.m. Mere syre- end studievejledning, kunne man mene.

I 1980 genindførtes traditionen med *Arena-information* (omend uden bindestreg og tillige uden angivelse af år og måned). Trods solide navne som Harly Sonne, Erik Skyum-Nielsen, Per Højholt og Poul Borum som bidragydere indstilledes produktionen af *Arena-information* atter i 1982 samtidig med at forlaget Arena overgik til at være en Redaktion Arena under Gyldendal. Det er som sagt i årene omkring 1970, at man finder guldalderen for disse små pamfletter, der gik og (heldigvis ikke helt) forgik under navnet *Arena-information*, men de bedste eksemplarer fra begyndelsen af 1980'erne, f.eks. Højholts *Arena-information* om Bjelke, viser, at denne form for paratekstuel praksis ikke nødvendigvis har udtømt sit potentiale.

Henrik Bjelke

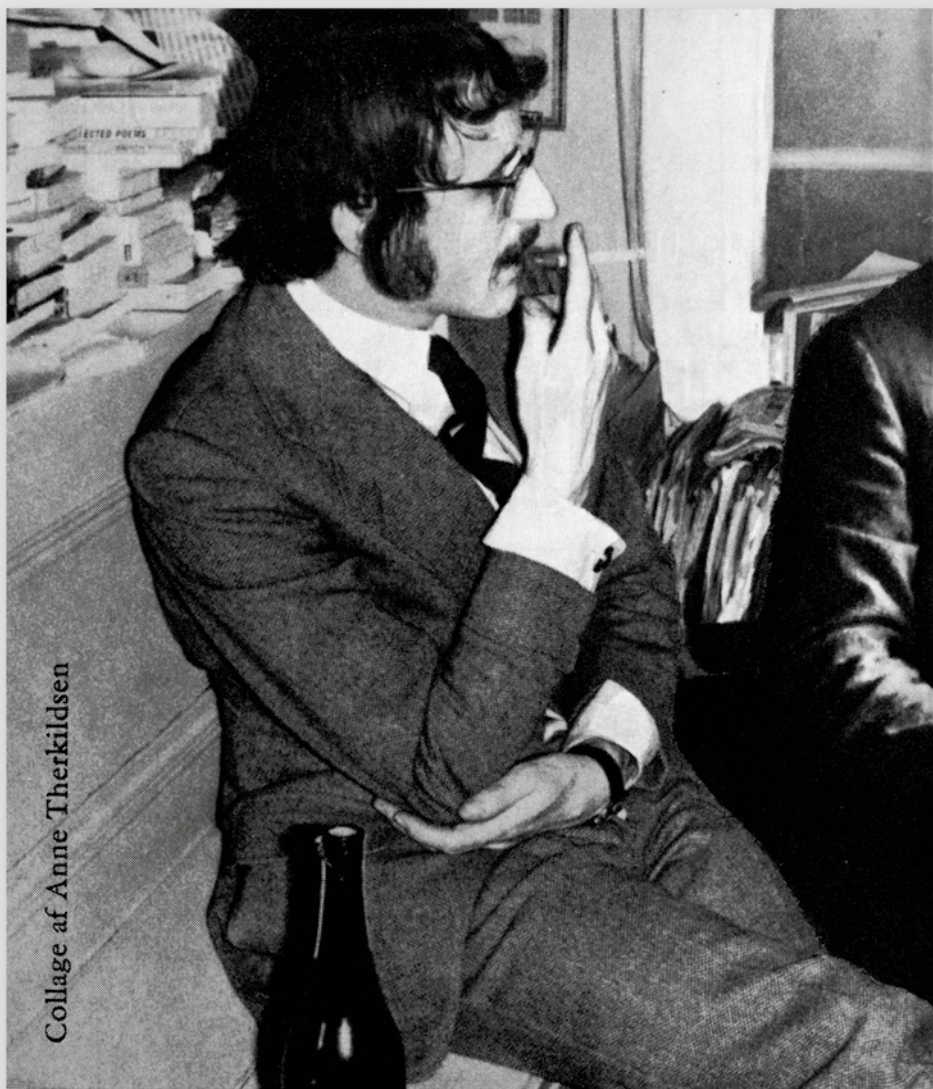
Et eksempel
på en Arena-
information

OM

» FORBILLEDER «

Det er ofte slående, hvor irrelevant det forekommer den skrivende, når litterater med den ene eller den anden uddannelse eller observans *eller* mangel på en af delene eller begge dele, taler om den og den forfatters „omgang med sine forbillede“. Ud fra resultatrig belæsthed fastslår de ofte uden videre, at fordi noget ligner noget andet, er ligheden tilvejebragt bevidst. Den tanke, at en individuel eksistentiel situation hos et menneske kan give sig udslag i ubevidste formuleringer og etablering af bestemte atmosfærer, som er helt genuint personlige og originale, til trods for at de er set før hos andre, levnes der ikke megen sandsynlighed for i disse overbelastede hjerner og komparative litteraturodmater og endmindre i de jugementer som de er sat til at fremlægge for en intetanende offentlighed. Men det fin-

des. Og det ville være velgørende, om formidlere af oplysninger om ny litteratur i sig besad bare så få gram forestillingskraft, at de kunne fatte, at noget, som „ligner“ eller forholder sig „epigonisk“, „satirisk“ el. lign. til noget andet – kan opstå ud fra egen indre nødvendighed uden som resultat af gustne overlæg i retning af at ville pleje den og den „omgang med forbillede“. Forbillede er en eftertænkning. Og oftest en e., der finder sted i journalistens hoved, langt sjældnere i kunstnerens, der har laboreret på helt ubevidste personlige præmisser. Det er frygteligt at blive beskyldt for at have gjort noget bevidst når det er gjort ubevidst, navnlig for én, der i forvejen netop som et hovedsujet bestandigt må knokle med det frygteligt vanskelige spørgsmål: hvor

er viljen forankret: i det ubevidste eller i det bevidste? Vi slås for én ting både politisk og kunstnerisk, i stil og i sujet, eksistentielt og psykologisk, sexuelt og ontologisk: *at blive dem, vi vil være*, blive „os selv“, som man sagde engang, da denslags endnu ikke lød afdanket.

Jeg er blevet klar over, at der vil blive råbt *Kafka* og *Villy Sørensen, Döblin* (som jeg ikke aner hvem er) og lignende ting efter TRAP. (Jeg tør slet ikke tænke på at der også kan blive råbt *Trap Danmark*, men jeg er blot klar over at tærsklen for vulgaritet er netop

så lav som man ofte frygter den vil være.)

LAD MIG DERFOR nu inden offentliggørelsen af et arbejde som TRAP helt ærligt fastslå følgende: Jeg har været under bevidst inspiration fra *J. G. Ballards* side for så vidt angår visse

stemningsbilleder. Sprogligt har jeg bevidst forsøgt at leve op til de store krav til karakterstyrke over for fristelsen til at boltre sig i metaforer, som *Alain Robbe-Grillet* i sine essays fra sidst i halvtredserne formulerede, i hvilken forbindelse det dog må tilføjes, at jeg for